

A jubileumi Nemzetközi Fizikai Diákolimpiát idén július 12. és 18. között Kínában Pekingben rendezték meg. Az 1967-ben öt „szocialista ország” 15 ifjú fizikusának találkozójaival induló családias hangulatú verseny világméretű rendezvénné változott: az idei versenyen – melyet első ízben rendezett ázsiai ország, – már 47 ország 229 tanulója vett részt.

A magyar csapat tagjainak kiválasztása és felkészítése a korábbi évek gyakorlatának megfelelően történt. Az országban 7 helyen működő olimpiai előkészítő szakkörök legjobbjai, valamint az OKTV-n, az Eötvös versenyen és a KöMaL pontversenyen legeredményesebben szereplő diákok először május elején a soproni Fényes Imre Emlékversenyen, majd egy többnapos budapesti válogatóversenyen mérték össze elméleti tudásukat és kísérletező képességüket. A csapatba végül a következő öt diák került:

Horváth Péter (Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Gimn. III. o.t., tanára: *Horváth Gábor*),

Kárpáti Attila (Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Gimn. IV. o.t., tanára: *Horváth Gábor*)

Kovács Krisztián (Békéscsaba, Kemény G. Szki., III. o.t., tanára: *Mekis László*, szakkörvezetője: *Varga István*),

Németh Tibor (Győr, Révai M. Gimn., III. o.t., tanára: *dr. Somogyi Sándor*),

Pálfalvi László (Pécs, Apáczai Cs. J. Kéttannyelvű Gimn. IV. o.t., tanárai: *Pintér László*, *Jéhn János*, szakkörvezetője: *Kotek László*).

(A válogató versenyen legjobb eredményt *Varga Dezső*, a miskolci Földes F. Gimn., III. o.t. érte el, aki amerikai ösztöndíja miatt sajnos nem vehetett részt az olimpián.) Júniusban a csapat kétszer háromnapos „edzésen” vett részt Budapesten, a Trefort Á. Gimnáziumban, illetve az ELTE Általános Fizikai és Atomfizikai Tanszékén. A felkészítést *Gnädig Péter* (ELTE Atomfizikai Tanszéke) és *Honyek Gyula* (ELTE Trefort Ágoston Gyak. Gimn.) vezette, több ELTÉ-s kollégájuk (*Fricovszky György*, *Groma István*, *Marx György*, *Rajczy Péter* és *Rajkovits Zsuzsa*) segítségével.

A magyar csapat július 10-én indult Budapestről és Koppenhága érintésével hosszú utazás után 12-én reggel érkezett Pekingbe, egyenesen az ünnepélyes megnyitóra. Másnap került sor az 5 órás elméleti versenyre, két nappal később pedig a kétszer 2,5 órás kísérleti fordulóra. Az elméleti feladatok között egy relativisztikus mechanikai probléma, egy szupravezető tekerccsel bonyolított elektromos áramkör vizsgálata és egy klasszikus mechanikai ütközés leírása szerepelt. A mérések egyikében lézerrel, másikában pedig kétsugaras oszcilloszkóppal dolgoztak a versenyzők. (A feladatokat és a megoldásokat részletesen a KöMaL novemberi száma közli. **A Szerk.**)

A versenyen a legeredményesebben a kínai *Liang Yang* szerepelt, az elvileg elérhető 50 pontból 44,3-t szerzett meg. Őt a szintén kínai *Yan Han* követte 42,95 ponttal, majd az angol *Christopher Jordinson* következett 41,2 ponttal. Ez a három versenyző (az átlagos eredményüket számítva) olyan magasra állította a mércét, hogy az ehhez igazított éremszerzési követelményeknek csak kevesen tudtak eleget tenni.

ÉREMTÁBLÁZAT

összpont	ország	arany	ezüst	bronz	dicséret
202,85	Kína	4	1	–	–
156,80	Németország	1	3	–	–
134,35	USA	–	–	3	1
131,50	Nagy-Britannia	1	–	2	–
128,35	Irán	–	–	2	3
120,45	Ukrajna	–	–	2	1
114,35	Törökország	–	–	1	2
112,80	Oroszország	–	–	1	2
111,80	Ausztrália	–	–	–	4
111,40	Dél-Korea	–	–	1	2
110,75	Vietnam	–	–	1	2
110,70	Izrael	–	–	1	3
109,35	Magyarország	–	–	–	4
107,30	Csehország	–	–	1	2
102,70	Románia	–	–	2	–
100,40	Szlovákia	–	–	–	2
99,95	Tajvan	–	–	1	1
96,65	Lengyelország	–	1	–	–
94,95	Bulgária	–	–	1	2
88,25	Kanada	–	–	1	1
80,40	Hollandia	–	–	–	–
78,40	Szingapúr	–	–	1	–
76,15	Ausztria	–	–	–	–
74,90	Thaiföld	–	–	–	–
72,65	Svédország	–	–	–	–
72,00	Finnország	–	–	–	1
70,40	Szlovénia	–	–	–	1
70,30	Spanyolország	–	–	–	1
69,45	Litvánia	–	–	–	1
64,60	Oroszország	–	–	–	–
62,00	Horvátország	–	–	–	–
59,75	Görögország	–	–	–	–
59,20	Észtország	–	–	1	–
58,00	Norvégia	–	–	–	–
57,85	Indonézia	–	–	–	–
45,90	Belgium	–	–	–	–
45,35	Suriname	–	–	–	–
44,20	Portugália	–	–	–	–
43,65	Izland	–	–	–	–
41,85	„5 egyéni versenyző”	–	–	–	–
38,85	Kolumbia	–	–	–	–
38,60	Ciprus	–	–	–	–
36,40	Mexikó	–	–	–	–
36,05	Argentína	–	–	–	–
30,25	Fülöp-szigetek (4 versenyző)	–	–	–	–
11,70	Kuba (1 versenyző)	–	–	–	–
10,80	Kuvait (4 versenyző)	–	–	–	–

A magyar csapat díjazottainak eredménye: *Németh Tibor* (26,85 pont) *Kárpáti Attila* (25,6 pont), *Kovács Krisztián* (25,45 pont) és *Horváth Péter* (22,65 pont). Mind a négyen dicséretben részesültek. A korábban hagyományosan jól szereplő európai országok többsége (Németország kivételével) a vártnál gyengébb eredményt ért el; néhány ország, így Irán, Törökország, Ausztrália, Dél-Korea és Vietnam viszont meglepően jól szerepelt. Az országok nem-hivatalos összesített pontversenye és éremtáblázata a mellékelt táblázat szerint alakult.

A rendezők számos különdíjat is kiosztottak. A versenyzők – a szokásos különdíjak mellett – úgynevezett „elméleti- és kísérleti” érmeket is kaphattak. Ebben a kategóriában három tanulónk is sikeres volt: *Kárpáti Attila* elméleti aranyérmet, *Kovács Krisztián* és *Németh Tibor* pedig elméleti ezüstérmet szerzett, mert mindhárman egy-egy elméleti feladatot közel tökéletesen oldottak meg. Az olimpia titkára, *Waldemar Gorzkowski* egy új különdíjat javasolt az olimpián először szereplő országok versenyzői közül a legeredményesebb jutalmazására. Ezt a díjat elsőként az izraeli *Gil Refael* nyerte el 31,95 ponttal.

Az olimpia alatt, majd a versenyek után különleges turisztaprogramokon vehettünk részt. Láthattuk többek között a Nagy Falat (az egyetlen olyan emberi alkotást, amelyet szabad szemmel is látni lehet a Holdról!), a híres-hírhedt Tien an

Men teret a Mennyei Béke Kapujával, a Tiltott Várost és a Nyári Palotát. Megtanultunk pálcikával enni, megcsodáltuk a kínai városok hőmpölygő bicikli-áradatát, ismerkedtünk Hongkong felhőkarcoló-rengetegével, a „kapitalista Kínával” is.

Az olimpián és az azt követő turistaprogramon való részvételt a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat, valamint a Fővárosi-, illetve a Békéscsabai- és Kecskeméti Önkormányzatok anyagi támogatása tette lehetővé. Köszönettel tartozunk még a SAS légitársaság hongkongi kirendeltségének a hazautazásunk során nyújtott segítségéért.

A jövő évi (téli!) Fizikai Olimpiát 1995. július 5-12. között Ausztrália fővárosában, Canberrában rendezik meg. Az érdeklődő középiskolásokat szívesen fogadják a vidéki olimpiai szakkörök. Jelentkezni a következő tanároknál lehet:

Almási István (Szombathely, Berzsenyi D. Tanárképző Főiskola),

Bálint József (Sopron, Erdészeti és Faipari Egyetem),

Kotek László (Pécs, Janus Pannonius Tudományegyetem),

Kovách Lászlóné (Eger, Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola),

Hilbert Margit (Szeged, József Attila Tudományegyetem),

Szegedi Ervin (Debrecen, KLTE Gyakorló Gimnázium),

Varga István (Békéscsaba, Széchenyi I. Szki.).

Budapesten az első szakköri foglalkozást október 3-án hétfőn, 3-5 óráig tartjuk az ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimn. (Bp., VIII. Trefort u. 8.) I. emeleti fizika előadó-jában.

G.P **H. Gy**